

İNSANDA CİNSEL DAVRANIŞLARI ANLAMA : CİNSEL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA *

Lawrence Simkins,
Missouri Üniversitesi, Kansas

1970 - 71 akademik yılı içinde Fulbright programına bağlı olarak Türkiye'de öğretim üyeliği yaptım. Görevim İstanbul Üniversitesi'ndeydi. Ancak öğretim yılının başlamasından kısa bir süre sonra politik karışıklıklar nedeniyle üniversite kapatıldı. Bu nedenle Fulbright görevime Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı, Rehberlik Araştırma Merkezi'nde devam ettim. Sözügeçen merkezdeki görevlilere seminerler vermenin yanı sıra, ağır duygusal bozukluğu ve zeka geriliği olan dört çocuğun bireysel tedavilerini yürüttüm. Mesleki faaliyetlerimde temel konu psikolojik tanı değerlendirmeleri ve davranışı biçimlendirme (behavior modification) tekniklerinin uygulanmasıydı. Özel eğitim sınıflarında çalışan bazı öğretmenlerle işbirliği içine girerek, «Simgesel ödül biriktirme» (token economy) sistemini geliştirdik. Ayrıca Ankara'daki bazı okullarda psikolojik danışmanlık ve Hacettepe Üniversitesi'nde konuk konuşmacı olarak birkaç kez konferans verme gibi görevleri yürüttüm.

Türkiye'de geçirdiğim bir yıl yaşamımın en önemli anılarından biriydi. Kişi kendi kültüründen çok farklı bir kültüre girme fırsatını yaşamadan, kendi kültürel mirasını tam anlamıyla değerlendirmeyi ve bir perspektife oturtmayı başaramıyor. Tanıdığım Türkler'in çoğu sıcak ve duyarlı insanlardı. Çeşitli ekonomik yoksunluklara rağmen, Türkler'in sahip oldukları şeylerin değerini çok iyi takdir edebilen ve

yaşamlarından oldukça memnun tutumları da dikkat çekiciydi. Ayrıca Türkiye'deki yaşam temposunun A.B.D.'ye kıyasla çok daha yavaş olduğunu gözledim. Amerika'daki rekabete bağlı başdöndürücü hızın Türkiye'de varmadığını gördüm. Ben de bu yaşam biçimine kısa sürede o denli iyi uyum yaptım ki Amerika'ya döndüğüm zaman Türkiye'ye ayak bastığımdan daha fazla kültür şokuna uğradım.

Türkiye'nin Atatürk döneminden sonra ne kadar hızlı geliştiğini ve Atatürk'ün tek başına ülkenin kalkınmasında ne denli büyük etki yaptığını gözledim. Türkiye modern teknolojinin henüz bozmadığı çok güzel bir doğa ve doğal kaynaklarla bezenmiş bir ülke.

Mesleki yaşantım ne yazık ki kültürel yaşantım kadar ödüllendirici olmadı. En önemli güçlüğü Türk dilini bilmemenden kaynaklanıyordu. Çevirmenle ders yürütmek iletişimde çeşitli güçlüklerle neden oluyordu.

1970'de Türkiye'de Türk psikologlarının eğitim ve diğer olanaklarında önemli eksiklikler olduğunu üzülerken gözledim. Lisans öğrencilerinin deneysel psikoloji, öğrenme ve fizyolojik psikoloji alanlarında temel bilgilerden yoksun olduğumu gördüm. Labratuvar araç ve gereçleri yoktu. Hacettepe ve İstanbul Üniversitelerindeki kütüphanelerde temel bazı ders kitapları ve gerekli Amerikan dergileri bulunmuyordu. Uygulamalı psikoloji alanında eği-

* Bu yazı Perin Uçman tarafından çevrilmiştir.

tim programları ve toplumsal ruh sağlığı merkezleri geliştirilmemişti. Özel eğitim sınıfları için bazı olanaklar olmasına rağmen, görevli personel karşılaştıkları sorunları etkin biçimde ele alabilecek yeterliğe sahip değillerdi. Profesyonel psikologlara ihtiyacın yanısıra konuşma terapistlerine, öğrenme bozukluğu, duyuşsal ve fiziksel özürü çocuklarla çalışabilecek özel eğitim görmüş öğretmenlere de ihtiyaç vardı. Fulbright Komusyonuna ayrıntılı bir rapor göndererek, Türkiye'de fiziksel ve zihinsel özürüülerin rehabilitasyon programları ve uygulamalı psikoloji lisansüstü programlarının geliştirilmesi gereğini belirttim. Önerilerim bu programları gerçekleştirmede varolan mali olanakları epeyce aştığından, ümidim ancak önerdiğim değişikliklerin hiç olmazsa birkaçının gerçekleştiği doğrultusunda.

Türkiye'de kaldığım sürede araştırma ilgilerim «Uygulamalı Davranış Analizi» konusunda odaklanmıştı. A.B.D.'ye dönüşümden sonra bu alandaki çalışmalarım devam etti. Ancak mesleki faaliyetlerimde biyodönüt (biofeedback) alanına bir kayış oldu. Biyodönüt uygulamalı bir araştırma alanı olarak Reynaud hastalığı gibi tedavisi zor hasta olanaksız görünen bazı organik durumlar için tedavi ümidi getirmektedir. Ne yazık ki laboratuvar araştırmalarım, biyodönüte ilişkin birçok etkinlik iddiamı desteklemedi. Biyodönüt alanındaki uygulamalı araştırmaların eleştirilerini kapsayan bir tarama yazısını yakın tarihte yayımladım (Simkins, 1982) Biyodönüte ilişkin temkinli tutumuma rağmen, bu tekniğin bazı bozukluklarda özellikle nöro müsküler özürüülerde etkin olduğu güvenilir verilerle göstermektedir (Carlson ve Galle, 1977; Cleeland, 1973, Keefe ve Surwit, 1978). Yeni gelişen medikal psiko-

loji alanında biyodönütün temel tekniklerden biri olduğu görülmektedir.

Son beş yılda mesleki ilgilerim insandaki cinsel davranışlara yöneldi. İlgim kısmen lisans programındaki insan cinsel davranışıyla ilgili bir dersin verilme gerekliliğinden doğdu. Bu alanda özel eğitimim olmadığından, uygun bir okuma yaptım ve Masters ve Johnson'un çalışma seminerlerine (Workshop) katıldım, Sonuçta, iki lisans dersi geliştirdim. Bunlardan ilki insan cinselliğiyle ilgili konuları, diğeri de alternatif cinsel yaşam stillerini örneğin eşcinsellik, transseksüellik, ve evlilik dışı ilişkileri vb. kapsıyordu. Bu ikinci ders ayrıca güncel bazı konuları örneğin adolesans'da gebelik, cinsel saldırı ve ensest gibi A.B.D.'de güncelliğini koruyan kritik soruları içermekteydi. Ayrıca lisansüstü program öğrencileri, tıp öğrencileri ve tıp dışı disiplinler için özel bir seminer hazırladım. Bu seminer geriatrik ve fiziki özürü hastalardaki cinsel fonksiyon bozukluklarının tedavisini içermekteydi.

Ülkemde cinsel davranışlarla ilgili iki derneğin üyesi oldum. Bu dernekler «Cinselliğin Bilimsel Araştırmaları Derneği» ve «Amerikan Cinsel Eğitimciler, Danışmanlar ve Terapistler Derneği»di. Bu ikinci derneğin gönüllü eğitim programına katılıp cinsel eğitimci sertifikası aldım.

Ders vermemin yanısıra ergenlerde gebeliğin sonlanmasına ilişkin değişkenler hakkında bir tarama yazısı hazırladım (Simkins, baskıda). Ayrıca öğrencilerimle birlikte ergenlerde doğum kontrol tekniklerinin kullanımı ve gebeliğin sonlanmasına ilişkin bir tutum araştırması yaptık. (Pinck, Rudolph ve Simkins, 1983). Bulgular ergenlerin çoğunlukla doğum kontrol yöntemlerini olumlu karşıladıklarını

anc
de
me
ml
har
run
e
ra
ara
o
ya
ve
sür
ni
risk
li
mü
ni
er
bi
bilg
siye
(S
ve a
söz
gü
puk
yak
Hal
cins
şi
kar
oldu
yıld
disi
içer
yak
laru
rünü
dav
rında
duru
yoru
TEM

ancak gebeliğin sonlanması konusunda değişik tutumlar gösterdiklerini özetlemektedir. Halen öğrencilerden biri hamile ergenlerdeki stress durumlarını, hamile olmayan ergenlerdeki stress durumlarıyla karşılaştıran bir bilim uzmanlığı tezi hazırlamaktadır. Şayet bu araştırma sonucunda farklılıklar ortaya çıkarsa, bu tür araştırmaların uzun süreli amacı gebeliği etkileyen yüksek risk değişkenlerini ortadan kaldıracak müdahale (intervention) programlarını geliştirmek olacaktır.

Diğer araştırmalarında ise sözcük bilgisi ve cinsel iletişim yönünden cinsiyet (gender) farklılıklarını inceledim. (Simkins ve Rinck, 1982, Simkins, Shotts ve Cardea, 1983). Bulgularda sözel ve sözel olmayan davranışta cinsiyete özgü farklılıkların cinsel iletişimde kopukluğa neden olabileceği ve cinsel yakınlığı engelleyebileceği gözlemlendi. Halen cinsiyete özgü bu davranışların cinsel fonksiyon bozukluklarının gelişimiyle bağlantısını araştırmaktayız.

Genelde insan cinsel davranışının karmaşık ancak çok ilgi çekici bir alan olduğunu gözledim. Alan, biyoloji, sosyoloji, antropoloji ve fizyoloji gibi temel disiplinlerdeki araştırma bulgularını içermektedir. Ancak bu disiplinlerarası yaklaşımla insandaki cinsel davranışların anlaşılıp, çözümlenmesi olası görünmektedir.

Bildiğim kadarıyla insan cinsel davranışı Türk üniversite programlarında ders olarak yer almamıştı. Halen durumun böyle olup olmadığını bilemiyorum. Ancak insanın varoluşunda bu

denli önemli bir alanın ihmal edilmesi gerektiği kanısındayım.

KAYNAKLAR

- Carlson, J.G., and Gale, E.N. (1977). Biofeedback in treatment of long term temporomandibular joint pain : An outcome study. *Biofeedback and Self Regulation*, 2, 161 - 171.
- Cleeland, C.S. (1973). Behavioral techniques in the modification of spasmodic torticollis. *Neurology*, 23, 1241 - 1247.
- Keefe, F.J., and Surwit, R.S. (1978). Electromyographic feedback-Behavioral treatment of muscular disorders. *Journal of Behavioral Medicine*, 1, 13 - 24.
- Rinck, C., Rudolph, J.A., and Simkins, L. (1983). A survey of attitudes concerning contraception and the resolution of teenage pregnancy. *Adolescence*, 18 (72), 923 - 925.
- Simkins, L. (1982). Biofeedback : Clinically valid or oversold? *The Psychological Record*, 32, 3 - 17.
- Simkins, L., and Rinck, C. (1982). Male and female sexual vocabulary in different interpersonal context. *Journal of Sex Research*, 18, 160 - 172.
- Simkins, L., Shotts, D., and Cardes, A. (1983). Communication between sexual partners. Cinselliğin Bilimsel Araştırmaları Toplantısında sunulan bildiri, Chicago.
- Simkins, L. (Baskıda). Consequences of teenage pregnancy and motherhood. *Adolescence*.